

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Noul an de studii lansat în regim online

Frumoasa tradiție a Academiei de inaugurare a noului an de învățământ a avut de această dată un alt specific, dictat de pandemia COVID-19, evenimentul fiind marcat în regim online.

În mesajul său de salut, rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, le-a urat noilor studenți-masteranzi bun venit, menționând că Admiterea 2020 a extins familia Academiei cu încă peste 300 de studenți-masteranzi. Concursul pentru a accede la un loc cu finanțare bugetară fiind de 2 persoane/loc, a permis înmatricularea celor mai merituosi candidați, care urmează în următorii doi ani să se formeze în domeniile pentru care au optat: științe administrative, științe politice, drept și științe economice.

Făcând o succintă prezentare a instituției și a corpului profesoral-didactic, rectorul Academiei s-a referit la specificul anului de studii 2020-2021, exprimându-și convingerea, că situația pandemică nu va afecta calitatea studiilor, iar studenții-masteranzi și profesorii vor deveni parteneri fideli în procesul de instruire.

Cu mesaje de felicitare s-au adresat prorectorii Academiei - conf., dr. Nistor GROZAVU și dr. Serghei PALIHOVICI. Apreciind alegerea care au făcut-o studenții-masteranzii, aplicând la Academia de Administrare Publică, le-au dorit curaj pentru a acționa cu îndrăzneală în condițiile de instruire la distanță.

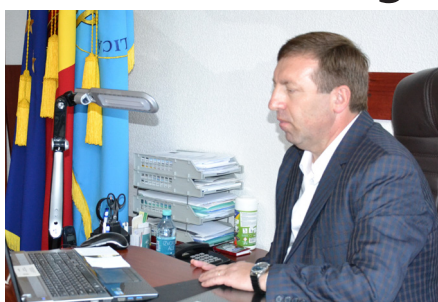
Decanul Departamentului studii superioare de mas-

ter, Ion DULSCH, doctor, conferențiar universitar, a accentuat: „Echipa Departamentului, Catedrele, corpul profesoral-didactic vom depune eforturi consacrate pentru organizarea procesului de studii la cel mai înalt nivel, iar studenții-masteranzi să obțină cunoștințe necesare pentru buna formare profesională.

În acest sens, îi îndemn pe toți studenții să acceseze

pagina WEB a Academiei, pe care este și va fi plasată informația necesară, inclusiv și orarul lecțiilor. Sperăm ca lecțiile online să fie realizate doar în primul semestru. În acest sens, vă informăm că, potrivit calendarului academic, lecțiile sunt programate pe perioada 15 septembrie - 25 decembrie 2020. În perioada 28 decembrie 2020 - 8 ianuarie 2021 veți avea

vacanță, iar în intervalul 11 - 29 ianuarie 2021, veți reveni la prima sesiune în cadrul Academiei, care se va desfășura prin contact direct.

Vă urez succes și vă îndemn să dați dovadă de

înaltă responsabilitate, de disciplină pentru realizarea integrală a sarcinilor puse de profesori. Astfel, chiar și studiile la distanță pot da efecte educaționale calitative”.

Conștientizând că la moment se trece printr-o perioadă fără precedent, de la fiecare este necesară maximă atenție, concentrare și foarte, foarte multă muncă și disciplină. Va fi simplu sau complicat de-

pinde de capacitatea fiecăruia de a se mobiliza și a răspunde corespunzător la toate provocările acestei perioade complicate pe care o trăim.

În continuare, a fost făcută o scurtă prezentare a Platformei LearnIN, prin intermediul căreia se va desfășura procesul de studii în semestrul I, fiind menționat faptul, că aceasta este una din cele mai performante platforme utilizate în acest scop.

Pentru a răspunde solicitărilor, biblioteca Academiei și-a consolidat fondul tradițional de carte și repozi-

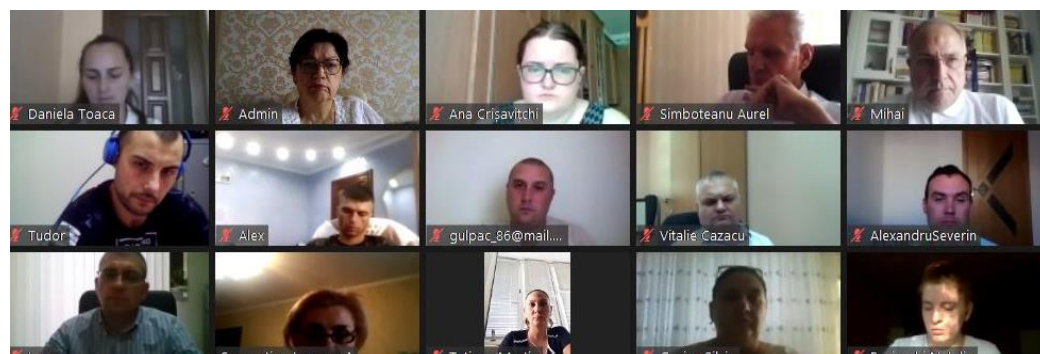
toriul instituțional, studenții-masteranzi fiind informați despre serviciile de acces la cele mai importante baze de date internaționale.

În final, rectorul Academiei a menționat: „Chiar dacă suntem nevoiți, la prima etapă, să desfășurăm studiile

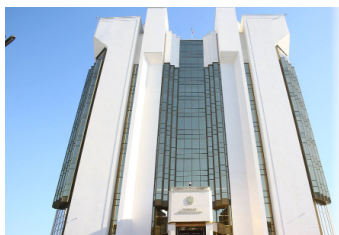
în regim online, Academia are întotdeauna ușile deschise, unica recomandare fiind - respectarea strictă a cerințelor impuse de COVID-19”.

După încheierea evenimentului, profesorii au mers, conform programelor, la locurile de muncă și au dat startul lecțiilor la distanță a noului an de studii universitare.

Ion AXENTI

Ședință consacrată organelor securității statului

Președintele țării, Igor Dodon, a participat la ședința solemnă consacrată aniversării a 29-a de la crearea organelor securității statului a Republicii Moldova.

Cu acest prilej, șeful statului a transmis întregului efectiv al Serviciului de Informații și Securitate, angajaților civili, veteranilor și membrilor familiilor acestora multă sănătate, bucurie, prosperitate, bunăstare și noi realizări într-o propășire a țării și a poporului.

Igor Dodon a menționat că perioada pe care o traversăm este una complicată inclusiv, sau mai cu seamă, pentru

securitatea națională. „Pandemia de COVID-19, situația dificilă din agricultură, de care unele forțe politice încearcă să beneficieze, dar și tendințele de instabilitate specifice unui an electoral – sunt doar câteva dintre elementele care afectează situația de securitate a Republicii Moldova”, a subliniat Președintele țării.

Președintele țării a reiterat că contează și în viitor pe angajații SIS, pe capacitatea lor de a prognoza și a preveni pericolele reale și cele potențiale la adresa securității naționale, asigurându-i de sprijinul său deplin în acest sens.

Cu acest prilej aniversar, prin Decret prezidențial, pentru serviciu ireproșabil a țării, contribuție la asigurarea securității statului și înalt profesionalism, Igor Dodon a conferit distincții de stat unor ofițeri ai Serviciului de Informații și Securitate.

Noi competențe pentru Serviciul Fiscal

Serviciului Fiscal de Stat (SFS) îi vor fi atribuite anume competențe de efectuare a activității speciale de investigație în conformitate cu Legea privind activitatea specială de investigații și a urmăririi penale în conformitate cu Codul de procedură penală. În acest sens Parlamentul a aprobat, în cea de-a doua lectură, un proiect de modificare a Codului fiscal și Codului de procedură penală.

Competențele respective se vor referi la infracțiuni, precum practicarea ilegală a activității de întreprinzător; practica ilegală a activității financiare; pseudo-activitatea de întreprinzător; evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor; evaziunea fiscală a persoanelor fizice; transportarea, păstrarea sau comercializarea mărfurilor supuse accizelor, fără marcarea lor cu timbre de control sau timbre de acciz; fabricarea ilegală a semnelor de marcă de stat, punerea în circulație și utilizarea acestora; însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tănuirea bunurilor gajate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate; insolvabilitatea

intenționată; insolvabilitatea fictivă; falsul în documente contabile.

Potrivit autorilor proiectului, acordarea acestor atribuții Serviciului Fiscal de Stat va asigura sporirea capacității de reacție a statului la acțiunile ilegale care împiedică dezvoltarea unui climat stabil de afaceri. De asemenea, se urmărește înlăturarea factorilor de concurență neloială pentru agenții economici care respectă cadrul legal, îmbunătățirea climatului de afaceri.

Măsurile propuse ar urma să contribuie la sporirea încasărilor la Bugetul public național. Acestea au fost elaborate în conformitate cu recomandările partenerilor de dezvoltare a Republicii Moldova și coordonate cu toate autoritățile relevante, reprezentanții mediului de afaceri.

Guvernul a decis indexarea pensiilor și majorarea ajutorului unic

Prim-ministrul Ion Chicu a condus ședința Cabinetului de miniștri, în cadrul căreia au fost operate modificări la buget și au fost aprobate o serie de proiecte importante pentru agricultori și pensionari.

Primul subiect de pe agendă a fost aprobarea proiectului de lege care prevede rectificarea bugetului de stat pentru anul 2020. Ministrul Finanțelor a declarat că modificările erau necesare pentru ajustarea indicatorilor bugetari la venituri, cheltuieli și deficit, ținând cont de evoluția economiei naționale sub presiunea efectelor pandemiei COVID-19, dar și a calamităților naturale. Potrivit documentului, veniturile scad cu 649,5 milioane de lei, cheltuielile – cu 1 miliard 856 de milioane de lei, iar deficitul este redus cu 1 miliard 207 milioane de lei. Așadar, veniturile bugetului de stat pentru 2020 vor fi de 37,2 miliarde de lei, cheltuielile – 53,2 miliarde de lei, iar deficitul de aproape 16 miliarde de lei.

În cadrul ședinței a fost votat proiectul de hotărâre care prevede indexarea, de la 1 octombrie curent, a pensiilor și a altor prestații sociale, indiferent de tipul și mărimea acestora. Astfel, de la 1 octombrie 2020 cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă constituie 1 143,57 lei. Diferența

dintre cuantumul pensiei minime și cuantumul pensiei calculate se va achita din mijloacele bugetului de stat. În plus, beneficiarii de pensii și de alocații sociale al căror cuantumul este sub 3000 lei vor primi suportul financiar unic (majorat cu 200 de lei), care constituie 900 lei.

Vor fi remunerate și cadrele didactice care lucrează în condiții impuse de pandemie, cu volum de lucru mai mare și program prelungit. În acest sens va fi acordat un marel de cca 100 milioane de lei. Alte 31 de milioane de lei vor fi alocate pentru asigurarea cu dezinfectanți a instituțiilor de învățământ.

În scopul susținerii agenților economici din agricultură afectați de condițiile climatice nefavorabile, Executivul a venit cu un pachet de măsuri care prevede majorarea accesibilității la resurse financiare prin: instituirea unor condiții favorabile pentru aplicarea la Programul de subvenționare a dobânzilor și Programul de rambursare a TVA, instituirea moratoriului asupra controalelor fiscale până la 31 decembrie 2020, precum și implementarea Programului de subvenționare a dobânzilor.

„Pe lângă acele 300 milioane lei pe care le-am alocat în luna august pentru compensarea parțială a primei grupe de cereale (în sumă de 1500 lei), astăzi venim cu măsuri suplimentare, care au un cost bugetar de 100 milioane lei și pe care le-am convenit anterior cu agricultorii”, a completat Ion Chicu.

Platforma educațională LearnIn - oportunitate modernă de realizare a învățământului la distanță

Dacă să ne referim la istoria cursurilor la distanță putem menționa că metodologia învățământului la distanță are deja o lungă tradiție și coexistă în paralel cu modulele tradiționale de învățământ. Distance Learning System, care se utilizează la diferite instituții de învățământ atât din țară cât și de peste hotare, este dezvoltat de mai bine de 10 ani.

Pandemia cauzată de Covid-19 a dat peste cap multe activități tradiționale din societatea noastră, impunând schimbări cardinale în diverse domenii, inclusiv în domeniul educației. Pe de altă parte, criza pandemică a determinat apariția noilor oportunități pentru cadrul profesoral didactic al Academiei de Administrare Publică de a-și forma abilități noi, tehnologice, de desfășurare a procesului educațional, acesta fiind un mare avantaj.

Pentru a face față cerințelor sistemului educațional în această situație, Academia analizează posibilitățile oferite de programele online, unele fiind practicate de ceva timp de Academie, deoarece deja din anul 2015 este utilizată Platforma educațională LearnIN. Cursurile online se desfășoară de către Academie în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare, ale Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea serviciilor de dezvoltare profesională la distanță (Proiect) și au drept scop diversificarea și dezvoltarea programelor de studii și programelor de dezvoltare profesională de calitate prin utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare, satisfacerea necesităților de instruire prin flexibilizarea procesului de dezvoltare profesională și sporirea eficienței acestuia.

La Academia de Administrare Publică, două zile 8.09 - 09.08.2020, au avut loc instruirii la distanță a cadrului profesoral-didactic al Aca-

miei în scopul utilizării Platformei educaționale LearnIn, care este un instrument modern și eficient dedicat instruirii, util colaborării online, dar și gestiunii materialelor de instruire.

La ore au fost prezentate atât teoretic cât și practic următoarele momente:

- modul prin care se realizează accesul la Platformă;
- meniurile și funcționalitățile prezente în cadrul fiecăruia;
- modul prin care profesorii realizează și organizează materialele de instruire;
- pașii necesari pentru realizarea unui curs;
- modul prin care utilizatorii accesează materialele de instruire și/sau se înregistrează la un curs;
- metodele de comunicare între utilizatori și profesori;
- posibilitățile de administrare a platformei la nivel de administrator, profesori, utilizatori, grupuri etc.

Platforma este bine securizată și administrată de un administrator.

Meniul **Administrare** este disponibil doar utilizatorilor cu drepturi specifice, respectiv, doar cei care sunt asociați rolului de administrator. În acest meniu se stabilesc configurările generale ale sistemului și particulare ale diferitelor module ale Platformei de învățare, se adaugă utilizatori, se stabilește structura organizațională a instituției prin definirea grupurilor de utilizatori etc. Opțiunile de configurare sunt organizate într-o structură arborescen-

tă, situată în partea stângă a ecranului. Fiecare element al arborelui poate fi configurat prin submeniurile corespunzătoare, care sunt disponibile la afișarea inițială a meniului Administrare, precum sunt date despre server, setări generale, verificarea sistemului, teste de performanță și permisiuni.

Meniul **Cursuri** poate fi accesat, implicit, atât de instructori/profesori - pentru crearea propriu-zisă a cursurilor, cât și de către utilizatori - pentru parcurgerea materialelor de instruire.

Meniul **Biblioteca** conține toate obiectele de învățare oferite de Platforma de învățare. Pentru a putea organiza un curs este nevoie, în primul rând, de materiale de instruire create în cadrul bibliotecii.

Meniul **Forumul** reprezintă o secțiune a platformei de învățare în care au loc discuții pe diferite teme. Utilizatorii pot scrie sau vizualiza subiecte de discuție sau mesaje cu privire la o anumită temă.

Platforma de învățare prezintă un sistem de Mesagerie internă, disponibil pentru toți utilizatorii înregistrați. Acest sistemul de comunicare permite trimiterea de mesaje către unul sau mai mulți utilizatori sau către membrii unui grup, precum și posibilitatea de primire de mesaje din partea acestora, primirea de mesaje de sistem, auto-generate, precum ar fi, de exemplu, înregistrarea sau retragerea de la un curs.

Dacă să ne referim la avantajele utilizării Platformei educaționale LearnIn, putem menționa următoarele:

- poate fi folosită de categorii diverse de utilizatori: masteranzi, doctoranzi, cursanți, formatori, profesori etc.;

- sprijină și îmbunătățește sistemul clasic de predare și învățare, putând fi folosită cu succes în educarea utilizatorilor din diferite instituții și de diferită vârstă;

- oferă diversitatea resurselor educaționale ce pot fi accesate prin intermediul platformei, contribuie la creșterea eficienței instruirii;

- se adaptează cu ușurință la nivelurile diferite de studiu ale cursanților și este optimizată atât pentru formarea inițială cât și pentru cea continuă;

- colaborarea și interacțiunea dintre principalii actori implicați în acest proces este mult mai dinamică;

- pentru utilizatori este mult mai atractiv și motivant să acumuleze noi cunoștințe, folosind metode moderne care îi stimulează să exploreze și să experimenteze;

- sprijină luarea unor decizii avizate legate de procesul de instruire și oferă facilități pentru planificarea eficientă a resurselor existente;

- oferă o imagine globală asupra impactului și eficienței instruirii pe baza statisticilor și rapoartelor generate, în timp real, de sistem;

- accesul la sistem e securizat pentru toți utilizatorii prin nume de utilizator și parolă.

La un astfel de model, profesorii pot să folosească transmisiunea video cu ajutorul Internetului și diferitelor aplicații, care devine tot mai accesibil odată cu dezvoltarea tehnologiei și infrastructurii.

Sloganul „Învață oriunde și oricând” este valabil și în această situație de criză pandemică. Prin folosirea Platformei educaționale LearnIn utilizatorii pot să participe la cursuri din orice locație geografică.

Eugenia CEBOTARU,
administratoarea
Platformei educaționale
LearnIn

Studiile la Academie – noi oportunități pentru dezvoltare profesională

S-a încheiat perioada încordată de pregătire și promovare a concursului pentru înmatriculare la studiile superioare de master de la Academia de Administrare Publică, fiind deja inaugurat anul de învățământ 2020 – 2021, așteptat cu mari speranțe de noul contingent de studenți-masteranzi, veniți din serviciul public, dar și din sectorul privat. Mi-a atras atenția unul dintre ei - **Rostislav ROTARI, Secretar General al Ministerului Apărării** - care m-a impresionat prin felul său de a confirma axioma continuității studiilor pe parcursul întregii vieți, indiferent de succesele realizate, după cum a început discuția noastră.

- În primul rând, aduc sincere mulțumiri pentru oportunitatea de a-mi aprofunda în continuare cunoștințele prin studiile superioare de master de la Academia de Administrare Publică, ea fiind drept un pilon principal științific al sistemului de învățământ superior din Republica Moldova și, astfel, de a-mi dezvolta și perfecționa în continuu capacitățile mele profesionale, precum și pentru posibilitățile de a-mi exprima viziunile și opiniile mele personale în cadrul dezbaterilor și lecțiilor pe parcursul desfășurării programelor de studii academice.

Au urmat discuții referitor la calea parcursă în do-

menul educației și ierarhiei profesionale până a trece pragul Academiei de Administrare Publică.

- Din copilărie am îndrăgit profesia de militar, căreia i-am dedicat toată viața, până în prezent. Respectiv, am trecut un proces lung de educație în domeniul științei militare cu obținerea studiilor militare de la mic la mare: am absolvit Școala Militară Superioară de Infanterie (Rusia), Cursuri de Stat Major (România), Studii academice la Universitatea Națională de Apărare (România), Curs postuniversitar de Securitate și Apărare Națională (Academia Militară a Forțelor Armate).

Referitor la activitatea mea de-a lungul anilor, pot să spun că am avut o mare onoare și oportunitate să activez, din anul 1987

tărât, totuși, să nu vă opriți aici, să asaltați în continuare culmile cunoștințelor, ale științelor administrative. Și în acest context, aș vrea să vă întreb, care a fost motivația de a face studii superioare de master anume la Academia de Administrare Publică?

- Da, a învăța nicodată nu e târziu, după cum afirmă mai mulți filozofi ai lumii. Și eu am înțeles că multe lucruri trebuie să le descopăr, adică să-mi continui studiile. Că oriunde ai activa, precum și în cadrul Forțelor Armate, ai relații cu oamenii și e bine să știi a conlucra cu ei la justa valoare. Iar Academia de Administrare Publică este anume acea instituție unde însușești darul administrativ, adică de a lucra cu oamenii.

până în prezent, în cadrul Forțelor Armate ale Republicii Moldova cu o pauză de trei ani, perioadă în care am activat în Serviciul vamal al Republicii Moldova și această perioadă o consider, de asemenea, ca o mare onoare și provocare pentru mine.

- Având asemenea realizări profesionale relevante pe tărâm militar, v-ați ho-

rit în domeniul militar și nicidecum în cel civil. Ulterior, pe parcursul anilor, tot auzeam despre Academie dar îmi continuam studiile pe linia militară.

Cu trecerea anilor, am început să examinez serios posibilitatea de a-mi perfecționa cunoștințele în cadrul Academiei după ce o rudă de-a mea, absolvent al Academiei de Administrare Publică (Programa Drept public) și care și-a schimbat cu mult viața după Academie, mi-a recomandat foarte insistent și convingător să fac studii de master la Academie. Dar e important să accentuez aici că un alt motiv semnificativ de a aplica la studii la Academie au fost cursurile de dezvoltare profesională de 5 zile, de management pentru funcționarii publici, la care am participat în anul 2015 și mi-au lăsat impresii foarte bune prin profesionalismul profesorilor, a formatorilor, prin calitatea

Despre Academia de Administrare Publică am auzit încă în anul 1999, când am fost transferat în Direcția Operații (Ministerul Apărării), însă nici nu m-am gândit că voi fi cândva în rândul studenților-masteranzi al acestei prestigioase instituții, deoarece atunci, la începutul carierei mele, aveam sarcina de a-mi perfecționa studiile

materialului predat și care ne-au îmbogățit profesional.

Dar principalul motiv, în opinia mea, este totuși următorul – din punctul meu de vedere, fiecare persoană în creșterea sa profesională, în fiecare perioadă a carierei sale, are diferite interese și atracții, care îl

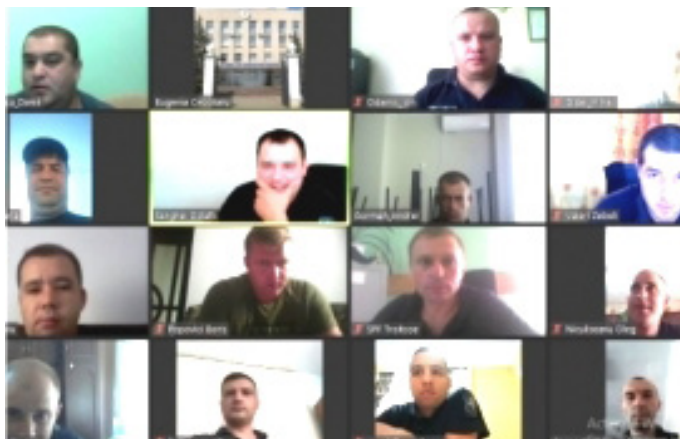
(Continuare în pag. 5)

30 de funcționari de conducere participă la cursul de dezvoltare managerială „Management și leadership”, cu durată de 130 de ore academice, organizat de către Academia de Administrare Publică la solicitarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

Cursul, programat pentru perioada 10 septembrie – 30 octombrie 2020, are drept scop consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor/comportamentelor manageriale și de leadership necesare conducerii subdiviziunii și administrării eficiente a resurselor acestuia.

Cursul este constituit din șase module, studierea cărora va permite participanților să-și dezvolte competențele manageriale prin formarea unei atitudini specifice managerului care învață. Participarea la curs va contribui, de asemenea, la dezvoltarea capacității de a aplica în activitatea managerială personală a

Management și leadership - un nou curs de formare managerială

modelelor conceptuale studiate în cadrul instruirii, dezvoltarea abilităților de a crea și gestiona eficient echipe, de a adapta mediul organizațional la mediul extern, la înțelegerea modului în care pot contribui la creșterea propriei performanțe manageriale, cât și la dezvoltarea și creșterea performanței subordonaților.

În condițiile situației epi-

demiologice generate de pandemia globală Covid-19, cursul se desfășoară în format mixt: la distanță, precum și în sala de instruire, inclusiv prin diferite instrumente educaționale:

- Platforma Academiei LearnIn care conține resursele digitale elaborate pentru sesiunile vizate;

- comunicarea în mediul educațional virtual în regim sincron (cu conectarea si-

multană a participanților și formatorului) și asincron (care oferă participantului libertatea de alegere a ritmului de învățare reieșind din stilul propriu de instruire);

- resurse educaționale digitale ce asigură un proces de instruire dinamic, interactiv și atractiv (prezentări, secvențe video relevante, elemente grafice etc).

Formarea managerială a conducătorilor de diferite niveluri prin aprofundarea, actualizarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor acestora va contribui la gestionarea eficientă și cu maximă eficacitate a resurselor organizaționale pentru a corespunde cerințelor unei administrații publice moderne și performante.

Aurelia ȚEPORDEI,
director Departament
dezvoltare profesională

(Sfârșit. Început în pag. 4)

determină să-și aprofundeze cunoștințele proprii. Pe mine, de exemplu, la începutul carierei mele mă interesau doar problemele ce țin nemijlocit de domeniul forțelor militare. Ulterior, mi-am manifestat dorința de a fi capabil să planific întrebuințarea acestora, după ce am înțeles că totul este încheiat într-un sistem unic și nu poate fi întrebuințare și planificare fără construcție a unui sistem unic de securitate în baza cărui stă un mecanism integru - Statul Republica Moldova. Și atunci am decis hotărât să aplic la Academia de Administrare Publică.

A fost un pas dictat de viață, așa spune eu. Or, în opinia mea, fiecare persoană, bazându-se pe experiența proprie în diferite domenii de activitate, își pune interesul să se dezvolte treptat,

să acumuleze tot mai multe cunoștințe temeinice ce țin de activitatea lui profesională, fiind cointerestat să acopere mai multe goluri din cunoștințele proprii. Deci, cu alte cuvinte - cu cât mai mult cunoști cu atât mai mult trebuie să studiezi și să cercetezi.

Le spun toate acestea din propria experiență. De la începutul activității mele, după cum am menționat mai sus, mă interesa doar mediul militar, credeam că-mi este îndeajuns și nu mi puneam problema de a mă iniția în domeniile ce țin de stat ca structură și ca mecanism care activează în interesul societății/populației. Desigur, că bazele le cunoșteam însă nu aveam interes. Acum, după experiența mea de viață și cea profesională tot mai mult mă interesează aceste probleme, precum ar fi ce este statul de drept, care este mecanismul de

funcționare a acestuia, ce variante de dezvoltare sunt, cum poate fi perfecționat etc. La general, cunosc aceste probleme, dar am mare dorință să-mi aprofundez cunoștințele în domeniul Administrării publice nu numai în scopul perfecționării activității mele la poziția ocupată, dar

și pentru crearea unei baze științifice mai solide și profunde pentru o carieră de succes în serviciul public și, de ce nu, pentru un viitor politic și de aceea sunt aici - la Academia de Administrare Publică.

Pentru conformitate –
Ion AXENTI

Proiecte sociale cu finanțare europeană

Grație investițiilor europene, cetățenii din regiunea de sud a Republicii Moldova vor avea acces la servicii publice de calitate, moderne și durabile de aprovizionare cu apă și sanitație, de eficiență energetică. Detalii – în interviul realizat cu **Maria CULEȘOV**, director al Agenției de Dezvoltare Regionale Sud a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

CORRESPONDENTUL: Uniunea Europeană va investi circa 11 milioane de euro în cadrul a patru proiecte de infrastructură și eficiență energetică în Regiunea de Dezvoltare Sud a Republicii Moldova. Despre ce proiecte este vorba?

Maria CULEȘOV: Într-adevăr, Uniunea Europeană finanțează, actualmente, mai multe proiecte de infrastructură în sudul țării privind aprovizionarea cu apă, servicii de canalizare și sporirea eficienței energetice a clădirilor publice. Finanțarea are loc prin intermediul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, fiind vorba de proiectele „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă a localităților largara, Filipeni, Romanovca și Cupcui din raionul Leova”, „Extinderea sistemului de canalizare în orașul Leova. Construcția stației de pompare a apelor uzate în orașul Leova”, „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Constantin Spătaru” din orașul Leova” și „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Matei Basarab” din orașul Basarabeasca”.

Pentru demararea lucrărilor de construcție în cadrul acestor patru proiecte de aprovizionare cu apă și sanitație și eficiență energetică susmenționate, cu finanțare din sursele Uniunii Europene, Agenția de Dezvoltare Regională Sud a desfășurat, în decursul lunilor mai - iulie ale anului curent, mai multe licitații publice internaționale. Ofertele depuse în cadrul licitațiilor respective au fost evaluate de către un grup de experți internaționali și naționali, contractați de GIZ, astfel încât, în cel mai apropiat timp,

urmează deja să fie semnate contractele de antrepriză cu agenții economici câștigători și să fie demarate lucrările în scopul executării măsurilor de eficientizare energetică și de îmbunătățire a infrastructurii de alimentare cu apă.

COR.: Care va fi impactul implementării acestor proiecte pentru cetățenii din regiune?

M.C.: În general, aș vrea să menționez că aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare a localităților din Regiunea Sud este o problemă stringentă la ziua de azi, care necesită a fi rezolvată în mod prioritar. Conductele de apă, construite în anii "70 ai secolului trecut din azbestciment care, se știe, că este un material cancerigen de clasa I, sunt extrem de periculoase pentru sănătate și pot provoca boli grave.

La fel de importantă este și problema canalizării localităților, deoarece urmare a construcției noilor sisteme de alimentare cu apă va crește inevitabil volumul de ape uzate formate și lipsa colectării și epurării acestora va conduce la poluarea apelor de suprafață și celor subterane.

În cadrul proiectelor Uniunii Europene de asigurare a infrastructurii de apă în Regiunea de Sud urmează a fi construite aproape 100 de km de apeduct în localitățile largara, Filipeni, Romanovca și Cupcui din raionul Leova și 11,95 km de conducte de ca-

nalizare în orașul Leova. În rezultatul implementării acestor proiecte, peste 10620 de cetățeni din localitățile largara, Filipeni, Romanovca și Cupcui ale raionului Leova urmează să fie conectați la un sistem îmbunătățit și durabil de alimentare cu apă, iar 1700 de cetățeni vor căpăta acces la servicii de canalizare, beneficiind, astfel, de condiții moderne de aprovizionare cu apă și servicii de canalizare.

În ceea ce ține de măsurile de eficiență energetică, acestea sunt recunoscute tot mai mult ca un mijloc de a ajunge la aprovizionarea sustenabilă cu energie, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, îmbunătățirea securității aprovizionării și reducerea costurilor. Iată de ce eficiența energetică este și ea, prin urmare, o prioritate pentru noi, iar asemenea proiecte investiționale cum sunt cele de sporire a eficienței energetice a liceelor teoretice „Constantin Spătaru” din orașul Leova și „Matei Basarab” din orașul Basarabeasca, finanțate de Uniunea Europeană, sunt foarte importante și necesare.

Măsurile de eficiență energetică, care vor fi imple-

ficia de condiții mai bune de muncă și studii, precum asigurarea cu apă caldă și rece la robinetele din interiorul școlilor, renovarea blocurilor sanitare în școli, ventilare îmbunătățită în sălile de studiu etc.

La fel, școlile vor fi modernizate prin reabilitarea acoperișului, termoizolarea pereților clădirii, înlocuirea geamurilor, reabilitarea sistemelor de încălzire, instalarea panourilor fotovoltaice. Ca urmare a măsurilor de eficiență energetică, consumul anual normat de energie în instituțiile eficientizate energetic se va reduce, estimativ, cu 30% și emisiunile anuale normate de CO2 vor fi reduse cu 442 de tone.

Toate aceste măsuri vor contribui, eventual, la eliminarea disparităților rurale, dar și a celor urbane. Aici aș vrea să menționez cooperarea cu autoritățile publice locale, care este una esențială și absolut necesară. În această ordine de idei, țin să le mulțumesc APL de nivelurile I și II din raioanele Leova și Basarabeasca pentru implicare și, nu în ultimul rând, pentru asigurarea cofinanțării necesare acum, la etapa de inițiere a lucrărilor.

mentate în cadrul celor două instituții școlare, vor asigura condiții optime pentru activitatea profesională a personalului și studiile elevilor din mai multe localități. Astfel, peste 900 de elevi și profesori din cadrul instituțiilor de învățământ din orașele Leova și Basarabeasca vor bene-

Sunt prevăzute toate măsurile de organizare, astfel ca peste un an cât reprezintă perioada de implementare a proiectelor, lucrările să fie finalizate cu succes.

**Interviu realizat de
Ion CHIRIAC**

Sectorul economic – prioritate a Consiliul raional Ungheni

Consiliul raional Ungheni și partenerii locali sunt în proces de organizare a tradiționalului eveniment - Concursul raional „Businessmanul Anului”. Chiar dacă anul acesta a fost umbrit de pandemia Covid-19, succesele obținute de întreprinderile din raion trebuie apreciate.

Ajuns la a XIX-a ediție, concursul reprezintă evenimentul de referință pentru mediul de afaceri în aprecierea performerilor anului, fiind, de obicei, finalizat cu o Gală festivă la care participă agenții economici premianți, partenerii, oaspeții de la nivel național și internațional. Reieșind din condițiile impuse de situația epidemiologică în acest an, multe activități au fost transpuse în mediul online, aducând idei noi în desfășurarea acestei tradiții. Una dintre activitățile de acest gen constituie Campania, dedicată antreprenorilor din raionul Ungheni, fiind structurată pe câteva module.

Primul modul reprezintă trecerea în revistă a tuturor edițiilor concursului raional „Businessmanul Anului”. Frumoasa tradiție este marcată din anul 2001, an de an am fost alături și am dat dovadă de dialog dintre autoritățile publice locale, sectorul asociativ și sectorul privat. Pe parcursul anilor au fost apreciate întreprinderile atât în baza nominalizărilor stabilite de Hotărârea Guvernului nr. 250 din 09.03.2005 cu privire la aprobarea Regulamentului pentru desfășurarea concursului „Cel mai bun antreprenor din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii” (industrie, agricultură, comerț, prestări servicii, etc.), cât și pentru eforturi în promovarea imaginii raionului în cadrul diverselor expoziții naționale și internaționale, crearea locurilor noi de muncă, investiții majore în economia raionului, activități care dau dovadă de responsabilitate socială. Trecem în revistă edițiile anterioare, oamenii care ne-au inspirat și ne inspiră până acum, întreprinderile și instituțiile partenere care de-a lungul anilor au contribuit la dezvoltarea economiei locale.

Următorul modul cuprinde parteneriatele frumose pe care s-a reușit de a le dezvolta pe parcursul anilor în scopul susținerii întreprinderilor mici și mijlocii. Astfel, este apreciată colaborarea cu Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii, informarea despre principalele programe în derulare și beneficiarii de suport în anul 2019. De asemenea, vor fi trecute în revistă parteneriatele cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Agenția de Dezvoltare Centru, Centrul de Suport al Businessului Ungheni, Casa Antreprenoriatului, Asociația Producătorilor Agricoli „UnCalNis”, JCI Ungheni, precum și activitățile realizate în comun.

Continuăm Campania cu întreprinderile care promovează imaginea raionului însuși prin denumirea lor, având un istoric bogat și fiind cartea de vizită a raionului:

- SA „Covoare - Ungheni” – unul dintre cei mai mari producători de profil din Europa, fiind fondată în 1980. Producția fabricii poate fi găsită atât în locuințele individuale, cât și înfrumusețând încăperile a mai multor instituții oficiale din diverse țări. Originalitatea și diversitatea produselor de la cele sintetice la cele ecologice, frapează imaginația și pot satisface cerințele oricărui consumator.

- ZEL „Ungheni - Business”, fondată în anul 2002,

actualmente este una dintre cele mai dinamice zone economice din Republica Moldova, înregistrând un ritm stabil de creștere, atragere de noi rezidenți și creare a locurilor de muncă. La situația de zi, în zonă activează 42 de rezidenți, cu diverse genuri de activitate: de la producerea covoarelor, huselor pentru autovehicule, articolelor din textile, până la case mobile din lemn, obiecte din plastic, încălțăminte. De asemenea, sunt create subzone în raioanele Soroca, Călărași, Hâncești, Nisporeni.

- SA „Ungheni - Vin” cu genul de activitate - producerea, îmbutelierea și comercializarea produselor vinicole ca vinuri, divinuri, balsamuri, care exportă producția în mai multe țări din Europa de Vest, Asia Centrală, Europa Centrală și de Est. Produsele întreprinderii au fost înalt apreciate la un șir de concursuri internaționale, obținând locuri premiante.

- SA „Ceramica - Ungheni” – producător vestit de obiecte din ceramică roșie și albă. În anul 1957 a fost fondată o secție de producere a ceramicii de uz casnic, din care ulterior a crescut cunoscuta fabrică de ceramică. Originalitatea și diversitatea produselor a făcut ca această instituție să fie cunoscută atât în țară cât și departe de hotarele Republicii Moldova. Astăzi, S.A. „Ceramica-Ungheni” continuă tradiționala îndeletnicire a străvechilor olari de la Prut, gândind și

dezvoltând alte și alte modele, la fel de originale.

- Uniunea Cooperativelor de Consum din Ungheni – rețea a unităților comerciale prezente, practice, în toate satele, care mulți ani la rând are grijă de aprovizionarea populației cu produse de primă necesitate. Rețeaua este în continuă modernizare a edificiilor, identificare și instruire a personalului, dezvoltare a condițiilor de comercializare.

Ultimul modul este dedicat câștigătorilor concursului „Businessmanul Anului 2019”, descrierii întreprinderilor și managerilor care au asigurat succesul lor. De asemenea, vor fi apreciate întreprinderile care s-au implicat activ și în situația pandemică. În scopul susținerii micilor producători locali, care au rămas fără piață de desfacere, un șir de unități comerciale mai mari și-au manifestat deschiderea de a comercializa producția agricolă anume de la producătorii locali, astfel ca și consumatorii să nu simtă lipsa produselor locale, tradițional procurate din piața agricolă municipală. De asemenea, mulți agenți economici au susținut cu utilaj, echipament de protecție și consumabile Spitalul rațional Ungheni, fapt apreciat de Consiliul raional Ungheni în calitate de fondator.

În final, ne dorim să fie o campanie frumoasă, cu multe informații utile, care să ne consolideze și să ne solidarizeze.

Sectorul privat va rămâne și în continuare unul cheie în scopul creșterii sectorului economic al raionului, iar pentru Consiliul raional Ungheni și partenerii locali rămâne drept sarcină prioritară dezvoltarea condițiilor favorabile pentru sectorul dat.

Ludmila URSATIEV,
sef Secție economie
și reforme,
Consiliul raional
Ungheni

Prin acest slogan și-a conceput strategia de dezvoltare a satului Mihăileni, raionul Râșcani, primarul Valerian Cecan.

Strategie chibzuită de peripețiile vieții și provocările prin care a trecut. Băstinaș de aici, și-a dorit mult să contribuie la dezvoltarea satului natal, Mihăileni, cu o populație de peste 4 mii de locuitori și obsedat de ideile „perestroicii” din anii „90 ai secolului trecut, de tânăr pornește pe calea administrării publice, activând în calitate de primar în perioada anilor 1990 – 1999, perioada marilor transformări social-politice, a tranziției de la totalitarism la democrație. „Acea perioadă și-a spus greu cuvântul și asupra populației, își amintește cu amărăciune primarul. Au fost ani complicați, când primăria nu avea buget, bugetarii nu primeau salariul luni de zile, agenții economici nu puteau plăti impozite pentru că economia era la pământ, oamenii în vârstă nu primeau pensiile, iar de sus se trâmbea că primarul este de vină de toate neajunsurile. Asume neputința de a-i ajuta pe oameni și învinuirile neîntemeiate m-au determinat să nu mai candidez pentru funcția de primar, crezând, la acel moment, că niciodată nu voi mai reveni la cârma localității.”

Dar timpurile se schimbă și gândurile de a-și vedea satul renăscut îl însoțeau pretutindeni, constatând că se bate pasul pe loc. Își puneă speranțe în campaniile electorale care să aducă un bun primar al satului, precum a fost la alegerile locale din 2007, când susține

un alt candidat la funcția de primar care, în penultima zi de înregistrare, se retrage din cursa electorală. Crease o echipă bună și pentru că nu vroia s-o dezamăgească, candidează și câștigă alegerile.

Astfel, revenit la primărie după o pauză de 8 ani, Valerian Cecan și-a format o echipă de specialiști bine pregătiți pentru a fi susținute toate inițiativele de dezvoltare, înaintate de consăteni, care și formează agenda de lucru a primăriei. Adică de a lucra împreună cu oamenii pentru oameni. Mai târziu, angajații fiecărei instituții din subordinea primăriei au fost instruiți cum să scrie proiecte și să atragă fonduri în domeniul în care activează. Și rezultatele nu s-au lăsat multășteptate. Strategia lui Valerian Cecan an de an înregistrează rezultatele scontate.

Prima realizare importantă a fost construcția sălii sportive a liceului din localitate. A urmat construcția rețelei de apeducte ca oamenii să aibă apă de calitate la robinet, reparația drumurilor, renovarea tuturor instituțiilor publice, reconstrucția cu suportul Băncii Mondiale a Centrului medicilor de familie, dar și a Centrului multifuncțional pentru persoanele în etate „Dumitru Mustăță” etc., proiecte de milioane de lei.

La ora actuală au fost inițiate lucrări de renovare a Casei de cultură, proiect câștigat de angajații acestei instituții la Agenția de Intervenții în Agricultură.

Agenda primăriei – agenda comunității

Un alt proiect social, elaborat de specialiștii din sat, a fost amenajarea Parcului de cultură și odihnă din localitate, cu havuz și sistem de supraveghere, proiect implementat cu susținerea financiară din partea PNUD Moldova, Guvernului Elveției, dar și băștinașilor. Un alt proiect în colaborare cu PNUD-ul a vizat iluminarea parcului.

Recent, PNUD Moldova a anunțat un nou concurs de granturi, iar Mihăileni devine una dintre cele 24 de localități câștigătoare. „Vrem să susținem businessul din teritoriu și, astfel, unii agenți economici vor iniția afaceri, iar alții le vor extinde. Totodată, vom dota cu tehnică

localitate obține circa 640 000 lei în cadrul proiectului DAR 1+3 „Diaspora acasă reușește”, contribuția primăriei fiind de 300 000 lei, Biroul Relații cu Diaspora acordă 250 000 lei, Consiliul raional - 250 000 lei, cetățenii din localitate - 72 000 lei și agenții economici - 40 000. Chiar dacă sumele sunt impresionante, acestea nu sunt suficiente. Astfel cele 1,1 milioane de lei din cadrul Programului Drumuri Bune vor fi direcționate tot pentru pavarea trotuarelor.

Sunt și probleme ce necesită soluții neordinare, menționează primarul: „Avem un sanatoriu în localitate care degradează din 1987-1988. L-am luat

întreprinderea municipală de salubritate pentru a presta cetățenilor servicii mai bune,” explică Valerian Cecan. Valoarea grantului oferit de PNUD Moldova este de 60 000 dolari, suma totală a proiectului fiind de 1,6 milioane lei.

În 2017-2018, APL din Mihăileni împreună cu IFAD-ul și agenții economici au creat o piață agricolă în localitate. Astfel, cetățenii nu mai vând produsele în mijlocul drumului, ci într-un loc amenajat, cu tarabe speciale și alte condiții necesare.

De asemenea, deoarece cetățenii au solicitat să fie construite trotuarele în Mihăileni, investițiile necesare fiind de circa 9 milioane de lei, primăria a aplicat la mai multe proiecte pentru a realiza acest obiectiv.

Astfel, APL din această

la balanța primăriei, am făcut studiu de fezabilitate și ne-am dorit să creăm un parteneriat public-privat, dar, cu părere de rău, nimeni nu și-a manifestat interesul să participe la renovarea acestuia. Clădirea a fost scoasă de vânzare și, deocamdată, tot fără succes.”

O altă problemă este dezvoltarea sectorului economic. Pentru a putea susține fermierii, agenții economici și a dezvolta infrastructura, primarul de Mihăileni, Valerian Cecan, este hotărât să consolideze Grupul de Acțiune Locală (GAL), creat din 8 comunități din trei raioane megieșe, ca un mesaj că doar împreună, cu eforturi comune, se poate de făcut lucruri mari, pentru comunități, pentru oameni.

Vlad IONAȘCU

Modernizarea sistemului de transport public

Primăria municipiului Chișinău a depus dosarul pentru obținerea finanțării sub formă de grant din partea Comisiei Europene, în cadrul programului de finanțare „Partnerships

for sustainable cities in the Southern and Eastern Neighbourhood”, pentru proiecte pe domeniul de transport public municipal.

Astfel, orașul Chișinău are șanse reale să devină

parte a proiectului „MOVIE IT like Lublin” – a Chișinău public transport sustainable development initiative”, orientat pe dezvoltarea urbană integrată prin parteneriate stabilite între autoritățile locale din statele membre ale UE și a țărilor partenere.

Proiectul constă în dezvoltarea sistemului de transport public în municipiul Chișinău după modelul organizării transportului public din orașul Lublin (Polonia), cu un buget eligibil pentru activități de 3,5 mili-

oane de Euro, care include și partea de cofinanțare a municipalității de 5% din suma totală.

Subdiviziunile municipale de profil vor asigura transmiterea informației necesare pentru pregătirea aplicației de finanțare, iar perfectarea dosarului pentru aplicare va fi asigurat cu suportul Proiectului „Orașe verzi durabile pentru Moldova – Green City Lab”.

Vasile CHIRILESCU,
Serviciul de presă,
mun. Chișinău

În cadrul unei activități festive modeste, cu respectarea normelor igienico-sanitare, au fost premiați cei mai buni antreprenori ai anului 2019 din raionul Leova, conform rezultatelor concursului raional „Cel mai bun antreprenor din sectorul Întreprinderilor Mici și Mijlocii al anului 2019”, organizat și desfășurat în conformitate cu Hotărârea Guvernului din 2005 cu privire la aprobarea Regulamentului pentru desfășurarea concursului „Cel mai bun antreprenor din sectorul IMM” și Regulamentul pentru desfășurarea concursului anual „Cel mai bun antreprenor din sectorul IMM” în teritoriul raionului Leova,

aprobat prin decizia Consiliului raional.

Astfel, diplome de gradul I și premii bănești în sumă de 2000 lei au primit 6 agenți economici, diplome de gradul II și premii bănești în sumă de 1500 lei au primit alți 6 antreprenori, iar cu diplome de apreciere au fost menționați 8 agenți economici.

Președintele raionului Leova, dl Nicolae Prițcan, a adus mulțumiri agenților economici pentru contribuția esențială în dezvoltarea sectorului economic al raionului și pentru implicare activă în evenimentele organizate de Consiliul raional

Cei mai buni antreprenori premiați

Leova, dorindu-le succese și realizări în activitatea pe care o desfășoară.

Vicepreședintele raionului, dna Rodica Hasan, a menționat importanța activității economice pe care o desfășoară fiecare antreprenor și le-a transmis sincere urări de sănătate,

prosperitate și perseverență.

La eveniment au participat agenții economici participanți ai concursului și membrii comisiei de concurs.

Ilie CONDREA,
șef Direcție economie,
Consiliul raional Leova

Parteneriat moldo-german pentru siguranța cetățenilor

Un nou post teritorial de salvatori și pompieri voluntari a fost inaugurat în localitatea Bravicea, raionul Călărași. Postul a fost deschis de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al MAI în comun cu autoritățile publice locale cu suportul pompierilor voluntari din Germania în cadrul acordului de înfrățire între consiliul raionului Călărași și orașul Buhl, Germania.

Postul va oferi siguranța pentru cetățenii din 6 localități din raionul Călărași: Bravicea, Bahu, Săseni, Meleşeni, Țibirica, Schinoasa.

În cadrul postului vor

activa 9 angajați voluntari civili care au fost instruiți de pompierii din orașul Buhl, precum și specialiștii din ca-

drul Centrului Republican de Instruire a IGSU care vor asigura în continuare suportul metodic și practic pompieri-

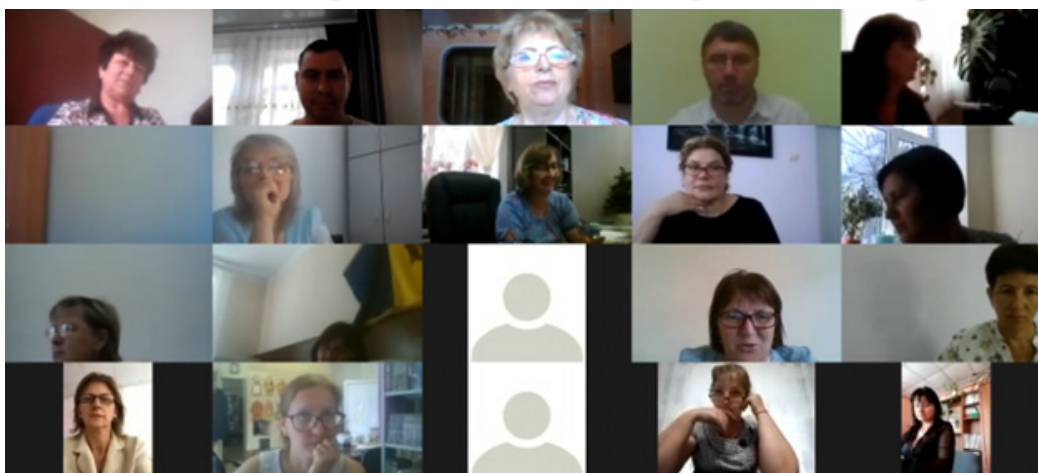
lor voluntari pentru efectuarea intervențiilor la cel mai înalt nivel.

Salvatorii care activează în cadrul postului voluntar Bravicea au primit din partea pompierilor voluntari din Germania o autospecială de intervenție de tip Mercedes și un lot de echipament specializat.

Conform informației IGSU, acesta este al 72 post de salvatori și pompieri voluntari deschis în Republica Moldova cu implicarea administrației publice locale.

**Sursa: Serviciul
de presă MAI**

Instruiri pentru femeile primar la primul mandat

Șase sesiuni de instruire pentru femeile primar la primul mandat au fost organizate de Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) cu susținerea Un Women – Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Femeilor, finanțată de Suedia. Subiectul studiat de alesele locale a fost caracteristica sistemului de administrare publică locală: roluri, competențe și responsabilități. Evenimentul a avut loc la inițiativa

Expertul legal Viorel Rusu, coordonator în cadrul CALM a explicat ce înseamnă administrație locală și a prezentat cadrul legal ce reglementează funcționarea APL, care sunt atribuțiile autorităților deliberative (consiliile sătești/comunale și orășenești/municipale) și autorităților executive (primarii, președinții de raion, etc.), care sunt principiile administrației publice locale, raporturile dintre autoritățile administrației publice, etc.

În alt context, expertul a vorbit despre drepturile și garanțiile sociale pentru aleșii locali, tipurile de competențe și cum sunt repartizate acestea autorităților publice, domeniile proprii de activitate ale APL, competențele delegate, criteriile de delimitare a acestora, dar și formele de realizare a serviciilor publice.

Alte subiecte importante ce au fost puse în discuție au vizat atribuțiile primarului, tipurile de decizii și dispoziții și cum este asigurat proce-

sul decizional la nivel local. Participantele la sesiuni au aflat, de asemenea, în ce cazuri mandatul alesului local poate fi incompatibil, cum asigurăm transparența în procesul decizional, dar și de ce este necesar de a consulta cetățenii în probleme locale de interes deosebit.

Reprezentanta UN Women, Elena Rățoi, a mulțumit femeilor primar pentru că au găsit timp să participe la cele șase sesiuni de instruire, menționând că deși sunt la început de mandat, multe dintre ele deja înregistrează rezultate remarcabile și sunt din ce în ce mai bune profesioniste.

În perioada septembrie-octombrie curent, urmează să fie organizate cinci vizite de studiu în localitățile administrate de femeile primar cu rezultate notabile și experiență înaintată pentru a fi promovate în serviciul public al țării.

**Serviciul
de comunicare,
CALM**

Stația de epurare din Căușeni în proces de renovare

La Căușeni a demarat etapa a doua a proiectului investițional „**Construcția sistemului de canalizare în sectorul Valul lui Traian și modernizarea stației de epurare a apelor uzate din orașul Căușeni**” care prevede lucrările de reconstrucție a stației de tratare a apei cu o capacitate de peste 2400 de metri cubi pe parcursul a 24 de ore. Fiind dată în folosință în anii 70 ai secolului trecut, stația nu a fost renovată niciodată. În cadrul primei etape a fost construită rețeaua de canalizare în cartierul menționat mai sus din orașul Căușeni, pe o lungime de 1,9 km. Lucrările au costat 8,4 milioane de lei.

Stația din Căușeni va fi complet automatizată și va trata apele uzate venite de la 60% din locuitorii orașului, din satele Cărnățeni, Zaim și

Ursoaia. Datorită metodei utilizate, stația nu va emana miros, nu va produce zgomot, nu va polua mediul. Acest obiectiv a fost proiectat ca o stație regională pentru a trata, inclusiv, apele murdare venite din oraș și din satele învecinate, care nu dispun încă de sisteme de canalizare.

Datorită suportului acordat de Uniunea Europeană, până în anul 2021 raionul

Căușeni va avea o stație de epurare modernă cu o capacitate de peste două mii de tone de ape reziduale pe zi. Costul lucrărilor se estimează la circa 47 de milioane de lei, un contract, în acest sens, fiind semnat de Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud), autoritățile locale și antreprenorul general.

În perspectivă, se prevede extinderea serviciilor de deservire a instalațiilor de

epurare și de evacuare a apelor uzate oferite de Întreprinderea „Apă Canal Căușeni” în localitățile rurale din raion, fapt care va permite regionalizarea serviciilor publice și consolidarea parteneriatului dintre serviciul municipal de epurare a apelor uzate și autoritățile publice din localitățile raionului Căușeni. Urmare a modernizării, stația de epurare va oferi servicii de deservire altor opt instalații de epurare din raza raionului.

După cum argumentează experții din domeniul ecologic, stațiile de epurare biologică sunt mai economice și mai eficiente, iar stuful care se cosește o dată la doi ani poate fi utilizat ca materie primă pentru producerea peletilor folosiți apoi la încălzire cu biomasă.

Ion CIUMEICĂ

Raionul Călărași extinde tot mai mult legăturile de cooperare cu localități din România. Exemplu poate servi și faptul că majoritatea satelor din raion, având aceleași denumiri ca ale multor localități din județele din România, încheie acorduri de înfrățire în beneficiul comunităților de pe ambele maluri ale Prutului, îndeosebi pentru cele din raionul Călărași care, astfel, implementează proiecte în diverse domenii: economic, social, cultural etc. Recent, la Călărași a fost lansat un proiect inedit „**Îmbunătățirea atractivității turistice prin conservarea patrimoniului cultural și istoric**”, despre care ne relatează **managerul de proiect, Eugen TIHONOV**.

La Călărași se implementează un inedit proiect transfrontalier

Ideea proiectului a fost concepută încă în 2018, în timpul lansării celui de-al doilea Apel de propuneri de proiecte transfrontaliere din cadrul Programului Operațional Comun România – Republica Moldova 2014 – 2020. În perioada respectivă, Consiliul raional Călărași, de comun acord cu primăria comunei Miroslava din Județul Iași, România, au elaborat 3 concepte diferite de proiecte pe care le-au înaintat spre finanțare către Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră. Primul proiect prevedea reabilitarea patrimoniului arhitectural-cultural, Palatul Sturdza de la Miroslava și Conacul Ciolac-Malschi de la Bahmut, Călărași. Cel de-al doilea proiect presupunea realizarea măsurilor aferente îmbunătățirii nivelului de protecție civilă prin crearea și dotarea posturilor de pompieri-voluntari cu echipamente și utilaje antiincendiar moderne. Respectiv, cel de-al treilea, a fost menit să sublinieze identitatea și omogenitatea culturală și istorică a comunităților de pe ambele maluri ale Prutului.

Astfel, în condițiile concurenței foarte dure, determinate de caracterul competitiv al Apelului de propuneri de proiecte investiționale, doar ultimul din cele trei concepte înaintate a fost acceptat spre finanțare. Este un proiect cultural care, totodată, prin activitățile ce urmează a fi desfășurate, va contribui la sporirea atractivității turistice atât a Călărașului, cât și a Miroslavei. Proiectul prevede realizarea unui șir de evenimente cultural-istorice și cultural-artistice comune, cum ar fi:

- atelier informațional

educativ în incinta Muzeului de istorie și etnografie din orașul Călărași;

- evenimentul cultural comun, organizat la Călărași, cu prilejul sărbătorilor de iarnă cu participarea colectivului artistic „Ciorbeștenii” din comuna Miroslava;

- evenimentul cultural comun organizat la Miroslava cu participarea a 15 artiști din raionul Călărași;

- atelierul informațional educativ organizat la Miroslava;

- concursul online de cântece și versuri ale autorilor autohtoni din raionul Călărași și comuna Miroslava. Totodată, proiectul în cauză prevede și o componentă legată de echipament și infrastructură;

- achiziționarea elementelor de port popular și a instrumentelor muzicale pentru colectivul artistic Ciorbeștenii din Miroslava;

- edificarea și instalarea busturilor personalităților marcante pe aleile orașului Călărași.

În condițiile situației epidemiologice, cauzate de răspândirea virusului de tip SARS-CoV-2 și, ca rezultat, a imposibilității de a organiza evenimentele culturale pe scară largă, echipa managerială a proiectului a revizuit graficul de desfășurare a activităților, și a luat decizia să se axeze, la moment, pe

activitățile aferente edificării busturilor.

În acest scop, prin dispoziția președintelui raionului, în luna iulie, a fost creată Comisia de selectare a personalităților marcante cu scopul edificării și instalării busturilor acestora pe Alea Domnitorilor și Alea Clasicilor din orașul Călărași. Menirea acesteia, precum și reiese din denumire, a constat în selectarea a trei domnitori ai Principatului Moldovei și a trei scriitori – originari din regiunea istorică Moldova, în scopul perpetuării amintirii personalităților în cauză pe aleile menționate mai sus.

Totodată, luând în considerare importanța subiectului, în scopul asigurării transparenței în procesul decizional, precum și în scopul informării publicului larg privind activitățile în cadrul proiectului, Consiliul raional Călărași a organizat sondajul de opinie prin completarea unui formular ce a presupus selectarea personalităților marcante ce se încadrează în conceptul proiectului.

Rezultatele sondajului au reflectat preferințele publicului, astfel, cetățenii raionului Călărași vor să vadă și să admire busturile lui Alexandru cel Bun, Dimitrie Cantemir și Petru Rareș pe Alea Domnitorilor, iar busturile lui Ion Creangă, Alexei Mateevici și Adrian Păunescu pe Alea Clasicilor. Bineînțeles,

că lista personalităților proeminente nu se limitează doar la cei indicați mai sus, însă conceptul proiectului permite selectarea doar a câte 3 figuri istorice din fiecare listă.

Ținem să menționăm, de asemenea, că Comisia de selectare a busturilor a susținut opiniile publicului, astfel fiind înaintată inițiativa pentru ședința imediat următoare a Consiliului raional Călărași de a înveșnici memoria domnitorilor și scriitorilor nominalizați mai sus prin aprobarea deciziilor respective. Acum ne regăsim la etapa de elaborare a proiectelor de decizii. La moment nu ne putem pronunța cine vor fi autorii busturilor. Aceștia, la fel ca și elaboratorii documentației tehnice de edificare și instalare a busturilor, precum și amenajării terenului aferent, vor fi selectați prin concurs de achiziții publice, în conformitate cu cadrul legal și regulile Uniunii Europene (PRAG), ca o condiție obligatorie a implementării proiectului.

Proiectul va fi realizat

timp de un an în baza suportului Uniunii Europene prin intermediul Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației al României. Valoarea totală a proiectului este de peste 94 mii de euro, cofinanțatori fiind Consiliul raional Călărași și primăria comunei Miroslava din județul Iași.

Soloneț – Conacul nobililor de origine poloneză Brzozowski. Conacul de la Soloneț este o perlă istorică, construit de nobilul de origine poloneză Constantin Al. Brzozowski. Conacul a fost construit la începutul secolului al XX-lea. Alături de conac este zidit un beci mare. 20 de pași largi se numără de la un capăt la altul, iar înălțimea lui ar permite să încapă un camion.

Mirarea e că tot acest ansamblu boieresc se află pe un teritoriu asemănător unei pușcării. După cel de-al Doilea Război Mondial, clădirea a devenit casă pentru copii orfani, iar începând cu 1954 în acest loc a fost deschisă colonia pentru copii (numită pe vremuri în limba rusă „детская трудовая колония”), apoi Școala internat pentru copii dificili. Pe un spațiu de 14 ha se înalță clădirile vechii școli speciale internat cu copii delicvenți, deschisă în 1964, unde învățau până la 300 de elevi, totul îngrădit cu un zid lung de piatră.

În preajmă se ridică un alt edificiu, de aproape un secol – moara boierului care nu s-a oprit din funcțiune niciodată și reprezintă un obiectiv turistic atractiv.

Tot aici puteți vizita Alea cu ploi, grajdul curții boierești (adaptat la frigi-

Traseu turistic cu trei conace boierești
Cetatea lui Ștefan cel Mare și Sfânt este simbolul câmpiei Sorociei, dar care dispune și de alte monumente arhitecturale de valoare națională. Este vorba de trei conace boierești, amplasate pe un traseu de 18 km, ce cuprinde localitățile apropiate Soloneț – Văscăuți – Cuhureștii de Sus.

der), Moara de la Soloneț (1922), Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” (1901), alte vestigii de valoare istorică.

Astăzi, conacul boieresc se află la balanța Consiliului raional Soroca, în așteptarea unei redeschideri a coloritului pitoresc istoric al localității.

Conacul boierului Străjescu din Văscăuți (I-a jumătate a sec. al XIX-lea). O legendă a satului Văscăuți spune că în prima jumătate a sec. al XIX-lea, pe timpul unei vânători de mistreți, boierul Străjescu

descoperi acest loc plin de farmec și hotărî să ridice aici o frumusețe de conac, care există și azi în inima localității. Om gospodăruitor, în 1819 ridică o biserică în curtea sa, iar mai apoi o fabrică de rachiu.

În preajmă se află Biserica „Sf. Arhanghel Mihail” (1819), Izvorul Buneilor, alte acareturi ale conacului.

Azi conacul boieresc aparține primăriei Văscăuți, stă închis în așteptarea unei reabilitări.

Conacul lui Ioan C. Bogdan din Cuhureștii de Sus. În centrul satului, pe terito-

riul liceului, se află Conacul Ioan C. Bogdan, construit în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Reprezintă o variantă pitorească, specifică arhitecturii de la cumpăna secolelor XIX și XX. Galeriile și terasele au ieșire spre parcul dendrologic. În interiorul conacului elevii învață muzică, iar în una dintre încăperi se află sala muzeistică a localității, unde se păstrează obiecte istorice adunate de la băștinași.

Pe fosta moșie a boierului se înalță Biserica „Sfânta Treime”, ctitorită de ficele lui. Este cartea de vizită a satului, care atrage curioși din toată țara, cu arhitectură inedită pentru spațiul basarabean, inspirată din stilurile bizantin și moldovenesc.

Aici ai impresia că ești undeva pe un loc muntenesc dincolo de Prut. Turnul-clopotniță de la intrare seamănă cu cel de la Mănăstirea Brebu de lângă Ploiești. O comoară veritabilă, un colț de rai unde, prin încântarea ochilor, se bucură sufletul fiecărui călător ajuns aici.

Ludmila TALMAZAN

Abonarea 2020

Continuă abonarea pentru anul 2020 la revista științifico-metodică trimestrială **„ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **„FUNCȚIONARUL PUBLIC,”** publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista **„Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul **„Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADICA - șef secție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 320.

Bun de tipar 14.09.2020

Tipar executat la Universitatea de Stat din Moldova

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

